

ABORDĂRI CONCEPTUALE ȘI PRACTICE ALE ASIGURĂRILOR DE VIAȚĂ – OPORTUNITĂȚI ALTERNATIVE DE INVESTIȚII PE PIAȚA FINANCIARĂ

Anastasia SIVOCONI, Alexandru SCUTARU
Universitatea de Stat din Moldova

Abstract. *This article is a brief analytical study on life insurance, which provides alternative possibilities for allocating financial resources, even though life insurance sector is not a widespread branch in the Republic of Moldova. The main objectives of this article are to describe the meaning of life insurance, their characteristics and classification, to emphasize the distinction between life and general insurance, term life insurance vs permanent life insurance, and to analyze the domestic market supply.*

Keywords: *life insurance, general insurance, term vs permanent life insurance, risks, life insurance products.*

Asigurările de viață reprezintă o modalitate de transfer a unor eventuale riscuri ce pot pune viața în pericol, de la asigurat către asigurător care, în schimbul primei de asigurare, va efectua plăți către titularul poliței sau beneficiarilor desemnați prin contract la survenirea evenimentului nedorit. Conform Anexei nr.1 la Legea cu privire la asigurări nr. 407/2006 se disting două clase de asigurări: de viață și generale. Cu referire la Legea menționată, asigurările de viață cuprind: [1]

- *asigurarea la termen de supraviețuire, asigurarea de deces, asigurarea la termen de supraviețuire și de deces (mixtă de viață), asigurarea de viață cu rambursarea primelor, asigurarea de căsătorie, asigurarea de naștere;*
- *anuitățile;*
- *asigurările de viață suplimentare: asigurările de deces din accident, asigurările de vătămări corporale, asigurările de incapacitate permanentă de muncă din boală, asigurările de incapacitate permanentă de muncă din accident, asigurările de incapacitate temporară de muncă din boală, asigurările de incapacitate temporară de muncă din accident, asigurările de spitalizare, asigurările de cheltuieli medicale, asigurările de boli grave, asigurările de șomaj, când acestea sunt subscrise suplimentar unui contract de asigurare de viață;*
- *asigurările permanente de sănătate.*

Asigurările generale cuprind asigurările de: accidente, sănătate, vehicule terestre/feroviare, nave aeriene/ maritime, bunuri în tranzit, de incendiu și alte calamități naturale, bunuri (în cazul daunelor cauzate de furt, grindină, îngheț), răspundere civilă auto/ avia /maritimă /lacustră /fluvială /generală, credite, garanții, pierderi financiare, protecție juridică, precum și asigurările de asistență ale persoanelor aflate în dificultate în cursul deplasărilor sau absențelor de la domiciliu ori de la locul de reședință permanentă.

În conformitate cu Manualul Fondului Monetar Internațional (FMI) „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a-VI-a (BPM6), există o clasificare comparabilă

a tipurilor de asigurare – asigurările de viață și non-viață (generale), însă cu unele diferențe conceptuale. Astfel, asigurările non-viață se deosebesc prin faptul că plata despăgubirilor are loc drept urmare a soluționării cererilor de despăgubire înaintate de persoana asigurată cu condiția survenirii cazului asigurat, ce presupune existența unui mecanism de distribuire a riscurilor similare, în timp ce asigurările de viață reprezintă un mecanism de acumulare de capital, ce presupune existența atât a unui flux de plăți din partea asiguratului către asigurător în schimbul unei recompense unice la momentul expirării contractului, cât și a unui flux invers de plăți anuale (anuități) efectuate de asigurător către asigurat până la expirarea contractului, în schimbul primei de asigurare încasate la momentul încheierii contractului, survenirea cazului asigurat nefiind obligatorie. Întrucât plata indemnizațiilor pe asigurările de viață permanente nu este condiționată în mod obligatoriu de survenirea riscului asigurat, primele și indemnizațiile se includ în Contul Financiar, în timp ce primele nete și despăgubirile asigurărilor non-viață, care cuprind metodologic și asigurările de viață la termen, se vor include la transferuri în balanța veniturilor secundare (Contul curent), după deducerea serviciului perceput de către asigurător. [2, p. 90-91, 139, 170-171]

Spre deosebire de prevederile legislative naționale, în BPM6 asigurările de viață la termen sunt atribuite clasei de asigurări non-viață din motiv că indemnizațiile sunt calculate și plătite doar la survenirea riscului asigurat (deces sau incapacitate de muncă), și prin urmare se includ în Venituri secundare.

Asigurările de viață la termen se încheie pe o durată limitată (de la 1 an până la 30 de ani) și acoperă riscul de deces din orice cauză al persoanei asigurate, pe toată perioada de valabilitate a poliței. La survenirea decesului persoanei asigurate, beneficiarii desemnați încasează suma asigurată stabilită în contract. De menționat că vârsta persoanei asigurate, de regulă, este cuprinsă între minim 18 ani și maxim 65 ani la data intrării în vigoare a poliței, și 75 de ani la data expirării acesteia. Frecvența de plată a primelor poate fi lunară, trimestrială, semestrială sau anuală. Aceste tipuri de asigurări pot oferi protecție prin acoperirea obligațiilor financiare asumate la contractarea unor credite sau stabilitate financiară familiei asiguratului în caz de deces.

Asigurările permanente de viață se încheie pe o durată nelimitată, vârsta maximă de asigurare fiind de 65 de ani la data semnării contractului. Acest tip de asigurare presupune acumulare de capital până la data scadenței. Asigurările permanente de viață se clasifică în asigurarea de viață totală (întreagă), asigurarea de viață universală și polița de înzestrare. Asigurarea de viață întreagă oferă o acoperire permanentă a indemnizației de deces și totodată, o posibilitate de acumulare de capital în baza facilităților fiscale. Aceste polițe reprezintă formă tradițională a asigurărilor de viață care presupune stabilirea primelor și indemnizațiilor în baza fixă. Asigurarea de viață universală este un produs de asigurare relativ nou care îmbină flexibilitatea de plată a primelor cu posibilități mai mari de acumulare a capitalului. Întrucât primele și indemnizațiile de deces sunt flexibile, titularul poliței poate opta pentru una din cele 2 opțiuni de indemnizații de deces sau de a le schimba pe parcursul vieții asiguratului. Polița de înzestrare este un contract de asigurare de viață prin care are loc plata unei sume forfetare după un anumit termen sau la deces. Scadențele tipice sunt de 10, 15 sau 20 de ani până la o anumită limită de vârstă.

De regulă, companiile de asigurare au oferte mixte pe piața asigurărilor de viață, cum ar fi asigurarea de viață Grawe Crescendo, aceasta fiind o asigurare de supraviețuire cu acumulare de capital, care în schimbul unei indemnizații fixe pentru cazul de deces, oferă un cost accesibil al produsului și o acumulare de profit mai avantajoasă. La expirarea poliței (la supraviețuire): asigurătorul va plăti suma asigurată și participarea la profit acumulată până la scadența contractului. Acesta încetează odată cu plata indemnizației. În cazul survenirii decesului (din cauze naturale sau ca urmare a unui accident): asigurătorul va plăti beneficiarilor desemnați în contract suma primelor nete vărsate de către titularul poliței pentru contractul în cauză. De asemenea, se va plăti participarea la profit acumulată până la

momentul decesului. Vârsta persoanei asigurate este cuprinsă între 1 an și 50 de ani la data semnării contractului, iar contractantul poate fi o persoană fizică cu vârsta de cel puțin 18 ani. Produsul Crescendo oferă posibilitatea contractării sumei asigurate cuprinsă între 17.000 și 79.000 MDL, corespunzător duratei ce poate fi de 15, 20 sau 25 ani. Valoarea primei minime anuale este de 1.095 MDL. [3]

Produsul Grawe Profit reprezintă o asigurare mixtă de viață cu acumulare de capital și poate avea 2 opțiuni: (1) asigurare mixtă de viață cu acumulare de capital și plată fracționată în caz de deces; (2) asigurare mixtă de viață cu acumulare de capital și asigurare suplimentară în caz de deces, inclusiv asigurare suplimentară de deces din orice cauză. De asemenea, este disponibil și pachetul de accident prin care se asigură suplimentar scutire de la plata primelor pentru asigurarea de viață până la expirarea contractului, în caz de invaliditate permanentă din accident peste 50 la sută. Vârsta persoanei asigurate este cuprinsă între 15 ani și 65 de ani la data semnării contractului. Durata asigurării este cuprinsă între 10 și 45 de ani, fiind limitată de împlinirea de către asigurat a vârstei de 75 de ani. La supraviețuirea asiguratului (la scadența contractului) în cazul primei opțiuni, asigurătorul plătește suma asigurată cu participarea la profit acumulată, iar la survenirea decesului (natural sau urmare a unui accident) - suma asigurată fracționată cu participarea la profit acumulată până la momentul decesului. La supraviețuirea asiguratului (la scadența contractului) în cazul opțiunii nr. 2, asigurătorul plătește suma asigurată cu participarea la profit acumulată, iar la survenirea decesului (natural sau urmare a unui accident) - suma asigurată fracționată (în funcție de anul asigurării în care are loc decesul) și o sumă asigurată echivalentă cu suma asigurată din asigurarea de viață. Valoarea primei minime anuale este de 3.000 MDL. [4]

Principala funcție a asigurătorilor de viață constă în protecția financiară a persoanelor și familiilor, aceasta fiind tangență cu: stimularea comportamentului de economisire pe termen lung, asigurarea venitului alternativ în perioada post-pensionare, reducerea presiunii asupra bugetelor de asigurări sociale, distribuirea mai uniformă a consumului în timp, direcționarea fondurilor către piețele financiare și creșterea economică în ansamblu. [5] Asigurările de viață pe piața asigurărilor în Republica Moldova au un segment redus, motiv pentru care se impune necesitatea creării unor permise pentru răspândirea acestora la nivel național, cum ar fi: lansarea unor campanii publicitare/informaționale despre produsele asigurărilor de viață și riscurile/beneficiile acestora, perfecționarea legislației la compartimentul respectiv, sporirea credibilității companiilor de asigurare, promovarea educației și incluziunii financiare a societății prin elaborarea de politici naționale în acest domeniu. Totuși, factorul-cheie în dezvoltarea sectorului asigurărilor de viață este cel de creștere a veniturilor pe cap de locuitor pe motiv că necesitățile vitale au întotdeauna prioritate comparativ cu cheltuielile asociate asigurărilor. În țările cu veniturile mici ponderea majoritară sau chiar absolută din cheltuielile de consum este alocată pentru întreținere curentă: alimente, îmbrăcăminte, locuință și sănătate, ce și determină o rată mică de economisire a populației. Îmbunătățirea nivelului de trai este o măsură indispensabilă pentru dezvoltarea pieței asigurărilor, însă prosperarea acesteia este, totodată, condiționată și de alți factori precum: politicile de stat în domeniul asigurărilor sociale și medicale, impozitarea produselor asigurărilor de viață și redistribuirea veniturilor între generații.

BIBLIOGRAFIE:

1. Lege nr.407/2006 cu privire la asigurări. Parlamentul Republicii Moldova. Publicat: 06-04-2007 în Monitorul Oficial Nr. 47-49 art. 213. Anexa nr.1.[citat 01.10.2021]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=28035&lang=ro
2. Manualul Fondului Monetar Internațional (FMI) „Balanta de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a-VI-a (BPM6). ISBN 978-1-58906-812-4, 2009. – 351 p. [citat 27.09.2021]. Disponibil: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf>

3. Produsele asigurărilor de viață ale companiei " GRAWE Carat Asigurări" SA. [citat 01.10.2021]. Disponibil: <https://www.grawe.md/asigurare-viata/crescendo/>
4. Produsele asigurărilor de viață ale companiei " GRAWE Carat Asigurări" SA. [citat 01.10.2021]. Disponibil: <https://www.grawe.md/asigurare-viata/profit/>
5. Studiu elaborat de KPMG Advisory SRL privind sectorul asigurărilor de viață și pensiile private în România. Importanța și principalele beneficii ale asigurărilor de viață și pensiilor private, 2018. – 77 p. [citat 01.10.2021]. Disponibil: https://apapr.ro/wp-content/uploads/2018/05/KPMG_2018_Asigurari_pensii.pdf